GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 22262
שם התלמיד/ה: _____

היסטוריה

שאלון 22262 (אקסטרניים, בית שני)

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו ארבע שאלות.
יש לענות על שתי שאלות.
מן השאלות שתבחרו לענות עליהן, חובה לבחור שאלה אחת לפחות שיש בה מקור.
(2×50) – סך הכול – 100 נקודות.
שימו לב: תלמידים שאושר להם מבחן מותאם אינם חייבים לבחור בשאלה שיש בה מקור.
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

בית שני – מעם מקדש לעם הספר

ענו על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 50 נקודות).
מן השאלות שתבחרו לענות עליהן, חובה לבחור שאלה אחת לפחות שיש בה מקור.

1. הממלכה החשמונאית

(50 נקודות)

א. שלטון בית חשמונאי זכה לתמיכה רחבה בחברה היהודית. הסבירו שלוש סיבות לתמיכה זו.

(25 נקודות)

ב. בתקופת החשמונאים חלו שינויים בתחומים האלה:
– מעמד המנהיג וסמכויותיו
– היחס להלניזם
הציגו דוגמה אחת לשינוי שחל בכל אחד מן התחומים, והסבירו מדוע שינויים אלה עוררו התנגדות מצד חלק מן החברה היהודית.

(25 נקודות)

2. מקור – הורדוס

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניכם קטע מאת ההיסטוריון אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו.)

לפניכם קטע מאת ההיסטוריון אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו.

א. – על פי הקטע, הסבירו את הטיעון (טענה ושני נימוקים) של אברהם שליט בנוגע לדמותו של הורדוס.
– על פי מה שלמדתם, הציגו נימוק נוסף לחיזוק הטענה של שליט.

(25 נקודות)

ב. על פי הקטע, הציגו את הדמות של הורדוס בעיני בני תקופתו. הביאו שתי עובדות היסטוריות לביסוס תפיסתם זו על פי מה שלמדתם.

(25 נקודות)

3. "המרד הגדול"

(50 נקודות)

א. הסבירו שלושה גורמים לפרוץ המרד הגדול.

(25 נקודות)

ב. – הסבירו שני נימוקים נגד היציאה למרד.
– הסבירו כיצד הוכיחו תוצאות המרד את צדקתו של אחד מן הנימוקים האלה.

(25 נקודות)

4. מקור – מרד בר כוכבא

(50 נקודות)

(ראו בנספח: לפניכם קטע מקור מדברי ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס על מרד בר כוכבא.)

א. לפניכם קטע מקור מדברי ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס על מרד בר כוכבא.

– הסבירו כיצד באים לידי ביטוי בקטע המקור שני גורמים שהביאו להצלחת המרד בתחילתו.

– על פי מה שלמדתם, הסבירו שני גורמים לכישלון המרד.

(25 נקודות)

ב. הציגו שלוש מן התוצאות של מרד בר כוכבא בתחומים שונים.

הסבירו את ההשפעה של תוצאות אלה על המשך הקיום היהודי בארץ־ישראל.

(25 נקודות)

נספח – המקורות

לפניכם קטע מאת ההיסטוריון אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו.

החקלאות לא הייתה המקור היחיד לעושר שהביא שלטונו של הורדוס. הרבה שָׂקַד המלך גם על פיתוח דרכי המסחר... הורדוס היה שליט בעל דמיון ועין רואה והבין את הצורך הדוחק במרכזים עירוניים לפיתוח מסחר הארץ. ראוי לזכור בראש ובראשונה את ירושלים בירת המַלְכוּת. אין ספק שירושלים לא זו בלבד שהייתה מרכזה הדתי והרוחני של הארץ כולה, אלא גם עיקר מרכזו של סחר הפְּנִים.

...הוא השתדל לסייע לה על ידי פיתוח העיר גם מצד יכולתה לשמש מקום מגורים לתושבים רבים וגם מצד רווחתם של עסקים.

אפשר להבין לרוחם של בני תקופתו, שנתמלאו זוועה ושאט נפש [בוז] למראה דרכיו ומעשיו של המלך בעסקי הציבור והיחיד. אבל אנו, שעומדים ומתבוננים בדרכי האיש והמלך בריחוק זמן של אלפיים שנה... נראה בו אחד המחדשים המדיניים עַזֵּי הלב וחריפי השכל הגדולים שקמו לעם היהודי בתקופה העתיקה...

מנהיגי האומה [בני תקופתו] השכיחו במתכוון את זכרו של הורדוס מלב האומה... את הטוב שעשה הורדוס שכחו ואת הזוועות שמרו לדורות עד שנשאר רק השם "הורדוס הרשע" ו"העבד האדומי". אבל ההיסטוריון של ימינו חייב לכנותו בשם היאה לו: הורדוס מלך ישראל.

(מעובד על פי א' שליט, הורדוס המלך, מוסד ביאליק, 1960, עמ' 170, 341–342)

לפניכם קטע מקור מדברי ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס על מרד בר כוכבא.

בתחילה לא שמו הרומאים לב אל היהודים. רק כאשר כל יהודה הייתה בתנועה, וכאשר היהודים גרמו לאי־שקט בכל קצווי הארץ והפגינו מעשים גרועים רבים גם בסתר וגם בגלוי, וכאשר הצטרפו אל היהודים רבים אחרים גם מקרב הנוכרים מתוך שאיפה לרווח, ואפשר לומר שכל העולם סער בגלל זה — אז שלח אליהם הדריאנוס את המעולים שבמצביאיו — ובראשם יוליוס סוורוס, שנשלח מבריטניה, שם שימש כמושל — נגד היהודים. הוא [סוורוס] לא העז בשום מקום להתמודד איתם פנים אל פנים מפני שראה את מספרם הגדול ואת נואשותם. הודות למספר הגדול של חייליו ושל מפקדי המשנֶה שלו, הוא לכד אותם יחידות־יחידות, וכיתר את קווי האספקה ומנע אותה. על ידי כך הוא היה מסוגל לאט־לאט ובהסתכנות מועטת, לעייפם, להחלישם ולהשמידם. למעשה, רק מתי מעט מהם [מן היהודים] ניצלו.

(בתוך א' אופנהיימר [עורך], מרד בר־כוכבא, מרכז זלמן שזר, 1980, עמ' 17)

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history